

Duurzaamheid varkensketen krijgt vorm 'We zoeken nog een keten regisseur'

Hoe duurzaam is de Nederlandse varkenshouderij? En die in de andere EU-landen? Een grote internationale groep van onderzoekers en marktpartijen brengt de duurzaamheid van vijftien verschillende houderij-systemen in kaart, waaronder drie Nederlandse. Volgens Karel de Greef, onderzoeker bij Wageningen UR Livestock Research wordt objectief vastgesteld waarop de systemen scoren en waarop niet. Die informatie kan straks worden gebruikt voor het beter vermarkten van varkensvlees.

Geesje Rotgers

Scoort de conventionele varkenshouderij werkelijk zo slecht op duurzaamheidsaspecten als dierenwelzijn, diergezondheid en milieu? En is het Britse 'welfare vlees' echt zoveel beter? Of hangt er alleen maar een rooskleurig imago omheen, dat de werkelijkheid bijkleurt? Karel de Greef heeft daarop nog geen antwoord. "Dat zoeken wij uit binnen het Europese project Quality Pork Chains." Het onderzoek aan vijftien verschillende houderijssystemen voor vleesvarkens maakt deel uit van het project. De Greef: "Wij beoordelen de systemen op de aspecten: dierenwelzijn, diergezondheid, productveiligheid, productkwaliteit, arbeidsomstandigheden, economie, milieu, genetische diversiteit en maatschappelijke acceptatie." Er zitten ook drie Nederlandse systemen in het onderzoek: de conventionele houderij (IKB), Milieukeur en het Canadian Bedding-systeem. Ook worden drie systemen in Frankrijk, Groot-Brittannië, Denemarken en Spanje onder de loep genomen. In 2010 worden de resultaten verwacht.

Project Quality Pork Chains

Het project heeft als doel om de concurrentiepositie van de Europese varkensketen te verbeteren. Volgens de WTO mag de EU de eigen markt enigszins beschermen door een plus te hanteren op duurzaamheidskenmerken. Daarnaast wil Europa zijn diversiteit in de varkensvleesproductie behouden en die variatie benutten bij het verwaarden ervan. In Italië en Griekenland heeft de houderij een andere opzet dan bijvoorbeeld in Nederland. Uitgezocht wordt welk profijt de verschillende landen van elkaar kunnen hebben. Ten slotte is ook het verbeteren van de duurzaamheid een doel van het project.

Aan het project werken in totaal 52 organisaties (universiteiten, instituten, bedrijven) uit twintig landen mee. In 2010 volgt een analyse van de verzamelde duurzaamheidsinformatie. Dan is de info beschikbaar om een strategie voor een vermarkting van systemen op te zetten.

Grote diversiteit

Uit een eerdere inventarisatie door het project blijkt een enorme diversiteit aan houderijssystemen in Europa. De focus per land verschilt. In met name Noordwest-Europa ligt de focus op dierenwelzijn, in de Zuid-Europese landen (Italië, Spanje) is de eetkwaliteit veel belangrijker. Desondanks wordt de overgrote meerderheid (87 procent) van de Europese varkens op een conventionele wijze gehouden. Daarnaast zijn er heel, heel veel kleine vormen van houderij, met een te verwaarlozen marktaandeel. "En de meeste van die vormen hebben een relatief beperkte meerwaarde op het gebied van welzijn en/of milieu", schetst De Greef de markt. Het Nederlandse Milieukeur bijvoorbeeld, neemt daarbij een tussenpositie in: het heeft wel welzijnsverbeteringen, maar onderscheidt zich qua huisvesting beperkt van de conventionele productie. Op zich is dat niet vreemd, marktpartijen eisen namelijk dat het product niet veel duurder mag zijn dan het gangbare product. "Een alternatief product kan daardoor maar moeilijk ontsnappen aan de bulk", zegt De Greef. In andere EU-landen is er soms meer financiële ruimte voor alternatieven. Toch zijn ook de Nederlandse overheid, het onderzoek, maatschappelijke en supermarktorganisaties het erover eens dat er mogelijkheden zijn voor een tussensegment, mits het product in kostprijs niet te veel afwijkt van regulier.

Uit de Europese inventarisatie blijkt verder dat er maar enkele alternatieve houderijssystemen zijn die twee miljoen varkens of meer verwerken. Voorbeelden daarvan zijn: de biologische houderij, het Italiaanse Parmaconcept en het Britse Welfareprogramma.

Nederlandse varkenshouderij

Wat heeft de Nederlandse varkenshouderij aan alle informatie die het project oplevert? "Wij geven eerlijke informatie over houderijssystemen. Wij proberen te bepalen of claims op het gebied van dierenwelzijn, milieu en voedselkwaliteit daadwerkelijk kloppen", antwoordt De Greef. De onderzoeksgroep kijkt met een wetenschappelijk oog. Bij het bepalen van het dierenwelzijn bijvoorbeeld, wordt niet alleen gekeken naar de hokmaten en -inrichting, maar ook of het dier zich daadwerkelijk 'gelukkig voelt'. Daarvoor vinden dierobservaties plaats. In tegenstelling tot de maatschappelijke opinie verwacht De Greef dat Nederland op het gebied van dierenwelzijn best aardig zal scoren. "In ons land zijn er veel nieuwe stallen met een goed stalklimaat. Wij hebben een relatief lage uitval en ook hebben varkens hier gemiddeld genomen meer ruimte en afleidingsmateriaal dan elders in Europa." Ook op voedselkwaliteit verwacht De Greef een bovengemiddelde score voor de Nederlandse houderij. "IKB is voor ons niks bijzonders meer. Maar Europees gezien is IKB wél bijzonder. Het beperkt de risico's voor de voedselveiligheid enorm." En wat het milieu betreft, eveneens bij de internationaal veel gehanteerde 'carbon footprint' (CO₂-balans), behoort Nederland met zijn gunstige voederconversie tot de top, is de verwachting. De eisen die door de strenge milieu-

wetgeving aan huisvesting worden gesteld, hebben ook de de impact op het milieu sterk gereduceerd (forse verlaging NH₃-emissie).

'Dutch Meat' vermarkten?

Volgens De Greef geven de resultaten de varkensketen straks handvatten voor het vermarkten van de producten. Zaken die door ons als gewoon worden beschouwd, kunnen in Europees verband grote pluspunten zijn. Nederland is te bescheiden in het vermarkten van zijn varkensvlees, vindt de onderzoeker. Hij ziet wel wat in het 'branden' van Dutch Meat, naar analogie van het Deense model. "Danish Meat is een begrip in Europa en staat voor een duurzame productiewijze en een hoge kwaliteit." De Greef denkt echter wel dat het een lastige klus wordt voor Nederland om zijn varkensvlees als duurzaam te profileren in de markt. "Bij de Denen regisseert de Danske Slagerier de hele keten met ijzeren hand. Wij missen een dergelijke ketenregisseur; wij zijn te veel een vrijhandelsnatie." Ook ziet hij kansen in het beleven van de Europese specialiteitenmarkten. Wij kunnen goed leveren aan internationale programma's die een meerwaarde vragen op gebied van dierenwelzijn, milieu of voedselveiligheid. "Waarom zullen wij die kansen niet grijpen?", aldus De Greef.

'DUTCH MEAT'

Ook de Nederlandse varkenshouderij zou de buitenlandse specialiteitenmarkten kunnen belevieren.

Foto: EU